

I

(Beslutninger og resolutioner, henstillinger og udtalelser)

UDTALELSER

REGIONSUDVALGET

91. PLENARMØDE DEN 30. JUNI OG 1. JULI 2011

Regionsudvalgets udtalelse: »Mod en fælles strategisk ramme for EU-finansiering af forskning og innovation«

(2011/C 259/01)

REGIONSUDVALGET

- mener, at det er afgørende dels at øge dette budget, dels at sikre bedre integration af de nationale programmer i EU's rammeprogram for forskning;
- mener, at industriel, social og miljømæssig innovation tillige med innovation i servicesektoren har stor betydning for at styrke EU's konkurrenceevne til gavn for den territoriale samhørighed i EU;
- anerkender, at innovationsbilledet i EU er meget sammensat, og at de regionale politikker med deres særtræk kunne bidrage som et supplement til EU's forskningspolitik i overensstemmelse med strategierne for intelligent regional specialisering;
- glæder sig over bestræbelserne på at forenkle procedurer, f.eks. i kraft af udgivelsen og ajourføringen af en »Praktisk vejledning«, der beskriver mulighederne for EU-finansiering;
- opfordrer til at inddrage de lokale og regionale myndigheder tæt i tilrettelæggelsen af de lovgivningsmæssige rammebetingelser og finansieringsprogrammerne for offentlige indkøb;
- anmoder om, at de lokale og regionale aktører inddrages effektivt i teknologiplatformene;
- bemærker den europæiske gruppe for territorielt samarbejdes (EGTS') potentielle rolle;
- bekræfter, at samarbejde mellem klynger på EU-niveau er fuldstændig afgørende, men at der samtidig skal etableres klyngesamarbejde på globalt plan.

Ordfører	Claude GEWERC (FR/PSE), formand for regionalrådet i Picardie
Basisdokument	Grønbog: Fra udfordringer til muligheder: Mod en fælles strategisk ramme for EU-finansiering af forskning og innovation KOM(2011) 48 endelig

I. POLITISKE ANBEFALINGER

REGIONSUDVALGET

A. Nøglebudskaber

1. glæder sig over, at der med den foreliggende grønne bog sættes gang i en debat om, hvilke centrale spørgsmål der bør tages højde for i de kommende EU-finansieringsprogrammer for forskning og innovation;

2. er enig i, at en fælles strategisk ramme for EU-finansiering af forskning og innovation bør baseres på sammenhængende målsætninger, som der er klar opbakning til blandt samtlige interesseparter;

3. henstiller, at den fælles strategiske ramme gør rede for forbindelserne mellem forskningens, udviklingens og innovations forskellige niveauer uden at sløre, hvori de enkelte niveaus særtræk består;

4. fremhæver, at en ambitiøs europæisk innovationsstrategi må være baseret på et solidt videnskabeligt grundlag og en stærk industripolitik. Udvalget glæder sig i denne sammenhæng over Kommissionens flagskibsinitiativer »En industripolitik for en globaliseret verden« og »Innovation i EU« og henviser i denne forbindelse til sine udtalelser herom ⁽¹⁾;

5. understreger, at det regionale og lokale niveau er velegnet til at skabe synergier mellem forsknings- og innovationspolitikken på den ene side og samhørighedspolitikken på den anden og sikre økonomiske, industrielle og samfundsmæssige resultater heraf;

6. understreger, at resultaterne af den europæiske forskningsindsats på nuværende tidspunkt hverken anvendes tilstrækkelig hurtigt eller tilstrækkelig bredt. Kommissionen bør ændre retningslinjerne og reglerne, så regionerne i langt højere grad end i dag udnytter strukturfondene og andre finansielle instrumenter til en innovativ anvendelse af resultaterne af rammeprogrammet ved hjælp af en decentral tilgang i hvilken regionerne spiller en større rolle, hvilket fremmer en bedre udnyttelse og kommerialisering af teknologierne i rammeprogrammet og de andre forskningsaktiviteter;

7. minder om den sociale og miljømæssige innovations betydning både for den offentlige og private sektor;

8. understreger betydningen af at gøre innovation til en del af dagligdagen, f.eks. inden for uddannelsessystemet og på arbejdspladserne;

9. tillægger fælles og for alle interesseparter gavnlige forsknings- og innovationsprogrammer mellem regioner med forskellige innovationsresultater (RIS) stor betydning. Dette indebærer f.eks. større regional repræsentation i ERA-net;

10. understreger, at det nuværende EU-forskningsbudget, der kun udgør 4 % af den offentligt finansierede forskning i EU, er utilstrækkeligt, og mener, at det er afgørende dels at øge dette budget, dels at sikre bedre integration af de nationale programmer i EU's rammeprogram for forskning;

11. skal navnlig gøre Kommissionen opmærksom på den situation, som innovatorer og enkeltopfindere uden for de vidergående uddannelsesinstitutioner, større virksomheder, offentlige myndigheder, forvaltninger eller virksomheder befinder sig i. Der bør i den videre indsats tilrettelægges strategier, som indebærer, at innovatorer og enkeltopfindere kan sikres støtte og mulighed for at få del i de fælles EU-midler på lige vilkår med andre;

12. anmoder om en passende inddragelse i overvejelserne af det forhold, at 97 % af den økonomiske aktivitet i EU 27 fortsat er lav- til mellemteknologisk, hvorfor der efter udvalgets opfattelse i et vidensbaseret samfund ikke alene kan fokuseres på at udvikle de mest avancerede teknologier, men bør skabes plads til en innovationsmodel, i kraft af hvilken viden kan absorberes og bringes i omløb. Udvalget fremhæver de muligheder, revisionen af direktivet om offentlige indkøb ⁽²⁾ indebærer, og det potentiale og de udfordringer, der ligger i at inddrage forskning og udvikling i offentlige indkøb ⁽³⁾;

13. bemærker, at grønnebogen i sin nuværende form ikke synes at give anledning til bemærkninger med hensyn til overholdelsen af nærhedsprincippet. Udvalget understreger imidlertid, at der bør sikres tæt opfølgning på processen hen imod finansiering af og lovgivning om kommende EU-programmer for forskning og innovation med henblik på overholdelsen af nærhedsprincippet;

14. bemærker endvidere, at det foreslåede krav i »Innovation i EU« om, at medlemsstaterne og regionerne skal afsætte selvstændige budgetter til innovationsrelaterede offentlige indkøb kan få vidtrækkende konsekvenser for kommuner og regioner. Udvalget understreger, at den kommende opfølgning bør omfatte en nøje vurdering af de mulige økonomiske og administrative byrder for de lokale og regionale myndigheder såvel som af de sociale virkninger og andre fordele.

⁽¹⁾ CdR 374/2010 fin og CdR 373/2010.

⁽²⁾ Jf. CdR 70/2011 fin.

⁽³⁾ Jf. CdR 58/2008 fin.

15. mener, at man bør fremme lanceringen af flere indkaldelser af tilbud, der forløber i to faser. Dermed skal ansøgerne i første fase kun indsende en liste over deres partnere og deres projektidé, som først skal udvikles i detaljer, hvis det lykkes at komme igennem den første evaluering. Dette er særdeles vigtigt, navnlig for SMV'er, som dermed vil være mere motiveret til at deltage i disse tilbudsrunder, da arbejdsindsatsen ikke vil være så omfattende i første omgang.

B. Synergier mellem samhørigheds- og innovationspolitikken

REGIONSUDVALGET

16. mener, at industriel, social og miljømæssig innovation tillige med innovation i servicesektoren har stor betydning for at styrke EU's konkurrenceevne til gavn for den territoriale samhørighed i EU;

17. er enig i, at finansieringen af forskning og innovation bør ske som led i EU's mere overordnede politiske målsætninger, f.eks. gennemførelsen af den industripolitik, som Regionsudvalget har opfordret til i sin udtalelse om flagskibsinitiativet om industripolitikken;

18. foreslår, at de lokale og regionale myndigheder anerkendes som det foretrukne koordineringsniveau for strategierne i de nationale og europæiske forsknings- og innovationsprogrammer og samhørighedsprogrammerne. Koordineringen kunne f.eks. ske i et enkelt dokument på nationalt niveau;

19. anerkender, at innovationsbilledet i EU er meget sammensat, og at de regionale politikker med deres særtræk kunne bidrage som et supplement til EU's forskningspolitik i overensstemmelse med strategierne for intelligent regional specialisering;

20. som i de foregående forskningsrammeprogrammer bør forskningsamarbejde og særligt støtten til samarbejdsprojekter udgøre en søjle i den fremtidige europæiske forskningsstøtte. Dette område bør som et minimum tildeles midler af samme omfang som hidtil. Samarbejdsprojekter giver universiteter, forskningsinstitutioner og virksomheder i alle europæiske regioner mulighed for at deltage. De skaber forudsætningerne for den nødvendige gennemsigtighed og indebærer forenklinger til gavn for brugerne;

21. understreger, at den virkelige udfordring for Kommissionen og regionerne består i at skabe synergi mellem forskellige finansieringsinstrumenter med henblik på at kunne gennemføre Europa 2020-strategien. Resultaterne af den europæiske forskningsindsats udnyttes hverken hurtigt eller bredt nok. Kommissionen bør ændre reglerne og vilkårene for samhørighedsmidlerne, således at regionerne kan anvende resultaterne af rammeprogrammet og andre forskningsaktiviteter, når de implementerer innovationsprojekter;

22. minder om, at det kommende rammeprogram bør udvide de programmer, der har til formål at udvikle den decentrale kapacitet og fremme deltagelse af de lokale og regionale myndigheder, hvis forsknings- og udviklingsaktiviteter er supplerende. Dette kan f.eks. ske ved at indføre kriterier, der letter deltagelse af kompetente partnere fra de regioner, der

endnu har et forskningsefterslæb, i programmer ledet af mere kendte og anerkendte forskere, som anført i Regionsudvalgets udtalelse om *Forenkling af gennemførelsen af rammeprogrammerne for forskning* (4);

23. glæder sig over bestræbelserne på at forenkle procedurer, f.eks. i kraft af udgivelsen og ajourføringen af en »Praktisk vejledning«, der beskriver mulighederne for EU-finansiering.

C. Den regionale klyngedimension (konkurrenceevneklynge m.v.)

REGIONSUDVALGET

24. er enig i, at der ikke findes klynger uden lokal og regional dimension;

25. minder om, at omend én af klyngernes særtræk er topkvalitet, kan alle klynger ikke have samme udviklingsniveau eller internationale synlighed. Et meget højt videnskabeligt niveau er en forudsætning for, men ikke i sig selv tilstrækkeligt til at en klynge kan opnå topkvalitet. Topkvalitet i en klynge skabes gradvist over tid i kraft af målrettede økonomiske midler, god struktur, god styring og fremvækst af et »økosystem«, der knytter virksomheder, uddannelsessystem, forskning og innovation sammen;

26. bemærker, at det er muligt at forlige modsætningen mellem en lang række klyngers ønske om at udvikle deres aktiviteter i lokalområdet og de betydelige muligheder, der ligger i udveksling af oplysninger og god praksis med naboklynger i andre medlemsstater. Faktisk kan en klynge, der er stærkt rodfæstet i et lokalområde, sagtens være synlig og have ambitioner om at gøre sig gældende på globalt plan;

27. understreger, at det ikke kun er vigtigt med klyngebase-rede innovationscentre. I de seneste år er der også opstået et behov, der i visse henseender er mere presserende, for at forstå de regionale innovationsøkosystemers komplekse virkemåde og skabe betingelser, der fremmer udvikling i den ønskede retning. Derfor bør Kommissionen bevilge økonomisk og operationel støtte især til udvikling af åben innovation i regionerne, så disse kan bidrage til at skabe de nødvendige betingelser for en reform af den offentlige administration og for iværksætter-virksomhed, der skal skabe vækst og nye job.

28. Konceptet med avancerede markeder og udviklingen af disse er et konkret eksempel på regionale økosystemer. Man har konstateret, at nye avancerede markeder er nært knyttet til lokal knowhow og kultur og interaktiv og uafhængig fornyelse på lokalt plan. Regionsudvalget har i tidligere udtalelser (CdR 11/2009 og CdR 83/2007) gjort opmærksom på behovet for ligevægt mellem finansiering af hensyn til konkurrenceevnen, der bl.a. omfatter finansiering af EU's store flagskibsinitiativer, og institutionel finansiering af forskningsmiljøer. Udvalget understreger betydningen af institutionel finansiering, som sætter forskningsmiljøer i stand til at udføre studier på eget initiativ eller på initiativ af andre miljøer, navnlig med henblik på de store samfundsmæssige udfordringer samt af hensyn til konvergens og samhørighed;

(4) CdR 230/2010 fin.

D. Omlægning af de offentlige indkøb

REGIONSUDVALGET

29. bekræfter sin overbevisning om, at det europæiske forskningsrum (ERA) vil kunne styrkes ved at gøre indkøb af tjenesteydelser fra forsknings- og udviklingssektoren til et led i de offentlige indkøbsprocedurer. Udvalget skal her henvise til sine udtalelser om henholdsvis grønbog om modernisering af EU's politik for offentlige indkøb ⁽⁵⁾ og prækommercielle indkøb ⁽⁶⁾. Dette må imidlertid ikke medføre, at de pågældende ydelser bliver omfattet af konkurrencen;

30. opfordrer til at inddrage de lokale og regionale myndigheder tæt i tilrettelæggelsen af de lovgivningsmæssige rammebetingelser og finansieringsprogrammerne for offentlige indkøb;

31. minder om, at udvalget støtter aktiv inddragelse af erhvervslivet og myndighederne i planerne for innovationsfinansieringen, og om, at udvalget er betænkeligt ved de potentielle følgevirkninger for de lokale og regionale myndigheder af et system, der alene overlader det til den offentlige sektor at påtage sig risikoen ved uafprøvede varer og tjenesteydelser;

32. bemærker, at »markedet« for offentlige indkøb fortsat er fragmenteret og kun i sjældne tilfælde går på tværs af grænser, og opfordrer kraftigt Kommissionen og medlemsstaterne til at skabe mere gennemsigtige rammebetingelser for at åbne markedet for offentlige indkøb i EU;

33. skal igen opfordre Kommissionen til at udarbejde en klar og detaljeret vejledning og skabe muligheder for at få instruktion i, hvordan der indgås aftaler med de lokale og regionale myndigheder om offentlige indkøb.

E. Regionale effekter af finansieringsforanstaltningerne

REGIONSUDVALGET

34. anerkender, at finansiering af hele innovationsforløbet fra forskning til markedsføring kræver en bred vifte af instrumenter, og støtter derfor bestræbelserne på at fremme den private sektors andel af finansieringen, f.eks. i kraft af planer for risikodeling, lån eller »venturekapital«;

35. anerkender den offentlige finansierings betydning for at stimulere private investeringer og understreger, at håndfast risikostyring og gennemsigtig forvaltning er afgørende, når offentlige og private midler er involverede;

36. glæder sig over bestræbelserne på at stimulere den private sektors finansiering af SMV'ernes innovationsinvesteringer og opfordrer i denne forbindelse til at fremme incitamenter (beskatning, lempelse i de administrative begrænsninger) og om nødvendigt revidere de lovgivningsmæssige rammebetingelser for at styrke og sprede viften af støtteforanstaltninger og anerkende SMV'ernes rolle som frontløbere for fremme af innovationskulturen. Udvalget skal i den forbindelse også kraftigt fremhæve behovet for styrkede værktøjer til at øge kontakfladen mellem SMV'erne og aktørerne på forsknings- og udviklingsområdet;

37. anmoder om, at de lokale og regionale aktører inddrages effektivt i teknologiplatformene (ETP) med henblik på at tilrettelægge forsknings- og innovationsstrategier, der kan skabe nye ETP'er og udvikle allerede aktive platforme med udgangspunkt i de lokale og regionale aktørers behov under hensyntagen til mulighederne på de globale markeder og SMV'ernes deltagelse.

F. Grænseoverskridende samarbejde

REGIONSUDVALGET

38. anerkender forskningsrammeprogrammets enestående bidrag til en fælles forskningsindsats mellem aktører fra medlemsstaterne og de lokale og regionale myndigheder;

39. understreger betydningen af EU-lovkodekser (f.eks. for risikokapital og forskningsinfrastrukturer) og bemærker i denne forbindelse den europæiske gruppe for territorielt samarbejdes (EGTS') potentielle rolle;

40. bekræfter, at samarbejde mellem klynger på EU-niveau er fuldstændig afgørende, men at der samtidig skal etableres klyngesamarbejde på globalt plan.

G. Generel baggrund

REGIONSUDVALGET

41. Europa 2020-strategien anerkender, navnlig via flagskibsinitiativerne »Innovation i EU« og »Industripolitik«, forskningens og innovationens afgørende rolle med hensyn til at forbedre EU's konkurrenceevne og fremhæver betydningen af en mere synlig integration af innovation i de politiske tiltag. Strategien placerer EU's kommuner og regioner centralt i dens gennemførelse. Regionsudvalget ønsker at bidrage til denne rolle og til udviklingen af det europæiske forskningsrum på lokalt og regionalt plan, eftersom kommunerne og regionerne finansierer forskningsprogrammer, deltager i europæiske forskningsprojekter og aktivt støtter lokale og regionale aktørers deltagelse heri;

42. Regionsudvalget glæder sig over den i sammenligning med det sjette rammeprogram for forskning og udvikling (2000-2006) øgede finansiering til det syvende rammeprogram (2007-2013) og over etableringen af Det Europæiske Forskningsråd. I øvrigt glæder udvalget sig over europæiske initiativer til fremme af udveksling og samarbejde mellem de regionale myndigheder på den ene side og universiteterne, erhvervslivet og forskningen på den anden, navnlig via budgetposten »Videnbaserede regioner«, »Cofund«-delen af særprogrammet »Kapacitet«, og over tiltag som »ekspertisenet« og ERA-net;

43. Regionsudvalget ser også frem til den kommende evaluering af virkningen af programmerne »Videnbaserede regioner« og »Forskningspotentiale«. Regionsudvalget opfordrer til at styrke disse programmer, efterhånden som de modnes og udvikler klarere målsætninger, i kraft af støtte til højt kompetente regioner med topkvalitetspotentiale, f.eks. gennem mentorordninger ⁽⁷⁾, partnerskaber eller andre ordninger;

⁽⁵⁾ CdR 70/2011 fin.

⁽⁶⁾ CdR 58/2008 fin.

⁽⁷⁾ Jf. CdR 230/2010 fin.

44. Regionsudvalget påskønner den plads, der i rammeprogrammet for konkurrenceevne og innovation er blevet givet regionale klynger og de initiativer, der har til formål at fremme informations- og kommunikationsteknologi (ikt), energieffektivitet, vedvarende energi og økoinnovation. I den forbindelse henstiller Regionsudvalget, at opfølgningen på initiativerne i fremtiden kædes sammen med de udfordringer, EU står over for eller senere vil blive konfronteret med.

Bruxelles, den 30. juni 2011.

Mercedes BRESSO
Formand for
Regionsudvalget
